

Nieuw Nederlands

5^e editie

Antwoorden Leerboek

Woordenschat

4/5 havo

Inhoudsopgave Nieuw Nederlands 4/5 havo – Woordenschat

Hoofdstuk 1 Moeilijke woorden.....	3
Hoofdstuk 2 Woordenschat eindexamen.....	10

Cursus Woordenschat

Hoofdstuk 1 Moeilijke woorden

Paragraaf 1 Woordraadstrategieën

Dit is geen eigenlijke opdracht, maar onderstaand de mogelijke antwoorden bij tekst 1, Generation R:

cohortstudie	onderzoek waarbij gedurende een lange periode een grote groep mensen wordt gevolgd
omvangrijke data	enorme; grote gegevens
curve	kromme lijn
etnische	wat betrekking heeft op een volk of ras; behorend tot een volk
obees	lijdend aan vetzucht of zwaarlijvigheid
disciplines	wetenschap; wetenschappelijke vakken

Opdracht 1

1 evident	duidelijk – tegenstelling
2 ijveren voor	zich inspannen voor; veel doen voor – tegenstelling
3 interpretatie	uitleg – synoniem
4 nuance	fijn onderscheid; klein verschil; afzwakking van een stellige bewering – omschrijving (evt. voorbeeld)
5 eenduidig	voor één uitleg vatbaar; met slechts één duidelijke betekenis – woorddelen
6 gevrijwaard van	behoed voor; niet belast of geconfronteerd met – woorddelen
7 plausibele	aannemelijke – synoniem
8 flexibiliteit	souplesse; veerkracht; neiging om soepel met zaken om te gaan – omschrijving of voorbeeld
9 cliché's	afgesleten beelden; veel gebruikte beeldspraak, uitdrukkingen of woorden – voorbeeld
10 spin-off	onverwacht of onbedoeld bijproduct van een oorspronkelijke toepassing of een product dat voor iets anders bedoeld was – voorbeeld(en); woorddelen uit een andere taal
11 verbaal geweld	agressie door middel van woorden – definitie
12 argeloze	niets vermoedende – omschrijving
13 voorhanden	beschikbaar – tegenstelling (evt. omschrijving van het tegendeel)
14 voortvarendheid	kordaatheid; doortastend optreden – voorbeeld(en)
15 willekeur	grilligheid; eigenmachtigheid – omschrijving, voorbeeld
16 waarborgen	garanderen – synoniem
17 postnatale	wat optreedt na de bevalling – woorddelen
18 desperate	wanhopige – woord bekend uit een andere taal

Paragraaf 2 Woorden rond het thema 'Veiligheid en criminaliteit'

Opdracht 2

1 preventief	j uit voorzorg; voorkómend
2 fouilleren	e doorzoeken; (iemand) betasten om hem te controleren op verboden spullen
3 eigenrichting	handeling(en) waarbij je voor eigen rechter speelt, meestal met gebruikmaking van geweld
4 noodweer	k verdediging met noodzakelijk geweld omdat je in gevaar bent

Noordhoff Uitgevers

5 vergelding	wraakneming
6 vermeende	l vermoedelijk onschuldige; ten onrechte gehouden voor
7 gemolesteerd	afgetuigd; met (veel) geweld lastiggevalen of overlast aangedaan
8 lijdzaam	zonder actie te ondernemen; gelaten; berustend
9 justitie	c de rechterlijke macht
10 vervolging	g instelling van een onderzoek om iemand voor de rechter te brengen
11 rechtvaardigheidsgevoel	gevoel over wat terecht, eerlijk of redelijk is
12 corpus delicti	m voorwerp waarmee het misdrijf is gepleegd
13 privacy	h persoonlijke levenssfeer waarin iemand liever niet gestoord wil worden
14 strafblad	d document waarin de misdrijven van iemand zijn opgesomd; (fig.) veroordelingen
15 delinquenten	mensen die een strafbaar feit plegen
16 liquidatie	moord, vaak op een politieke of criminele concurrent; vereffening
17 personalia	persoonlijke gegevens, zoals naam, adres etc.
18 belager	iemand die jou bedreigt; iemand die jou wil overvallen of verwonden
19 alibi	b bewijs dat je op het moment van een misdrijf ergens anders was
20 instantie	instelling
21 sancties	i strafmaatregelen
22 juristen	rechtsgeleerden, zoals advocaten, rechters en officieren van justitie
23 schendt	f houdt zich niet aan; maakt inbreuk op
24 delict	strafbaar feit, zoals diefstal, beroving
25 pleidooi	a betoog waarin je argumenten voor of tegen iets geeft

Opdracht 3

1 aansprakelijk	c financieel verantwoordelijk, meestal voor schade
2 amnestie	j kwijtschelding van straf
3 autoriteiten	d gezagsdragers
4 bevooroordeeld	k met van tevoren al een bepaald oordeel over iets of iemand
5 bij uitstek	b bij afwezigheid
6 eerwraak	n moord of ernstige mishandeling om de geschonden eer van de familie te wreken
7 in beroep gaan	g herziening van een vonnis vragen bij een hogere rechtbank
8 intimidatie	a bangmakerij, meestal door dreigementen
9 lynchpartij	f gruwelijke moord door een opgewonden volksmenigte
10 maffia	s van oorsprong Italiaanse misdaadorganisatie
11 officier van justitie	q rechterlijke functionaris die verdachten aanklaagt voor de rechtbank
12 onderwereld	l misdadigerskringen
13 op borgtocht vrijlaten	i in ruil voor een geldbedrag op vrije voeten stellen
14 proces-verbaal	r schriftelijk verslag, meestal van de toedracht van een misdrijf
15 recidivist	h iemand die opnieuw hetzelfde misdrijf pleegt
16 reconstructie	o nagespeelde toedracht van een ongeluk of misdrijf
17 reclassering	p organisatie die ex-gedetineerden helpt bij terugkeer in de samenleving
18 voorlopige hechtenis	e gevangenschap in afwachting van een proces
19 witteboorden-criminaliteit	m misdrijven gepleegd door burgers van achter hun bureau
20 witwassen	t zwart geld legaal maken door investeringen

Opdracht 4

- 1 noodweer
- 2 personalia
- 3 corpus delicti
- 4 alibi
- 5 delicten
- 6 eerwraak
- 7 intimidatie
- 8 reclassering
- 9 recidivisten
- 10 liquidaties

Paragraaf 3 Woorden rond het thema 'De menselijke geest en psychologie'

Opdracht 5

1 idealiseert	ziet alleen maar de positieve kanten ziet; kijkt door een roze bril
2 euforie	gelukzalig gevoel; heel prettig gevoel van opwinding en blijheid
3 vitaliteit	levenskracht
4 wederzijds	van twee kanten
5 keerzijde	negatieve kant
6 domineren	b beheersen
7 klinisch	heel nuchter; zonder romantiek
8 symptomen	ziekteverschijnselen
9 neveneffecten	c bijwerkingen
10 fysieke	lichamelijke
11 symmetrisch	g zodanig in tweeën te verdelen dat beide helften elkaars spiegelbeeld vormen
12 cognitie	wat met je verstand en denkvermogen te maken heeft
13 beeldvorming	ontstaan van een opvatting over iets of iemand
14 sentimenten	gevoelens
15 adaptatie	aanpassing
16 trauma	e lichamelijke of geestelijke verwonding
17 obsessie	d kwellende gedachte; gedachte die je niet meer loslaat
18 scala	f reeks; serie
19 suicide	zelfmoord
20 zich	
manifesteert	duidelijk wordt; zich openbaart;
21 smart	verdriet
22 substantieel	omvangrijk; vrij ernstig; wezenlijk; hoofdzakelijk
23 causaal	
verband	oorzakelijke relatie; verband tussen twee zaken die je als oorzaak en gevolg kunt beschouwen
24 remedie	(genees)middel
25 antidepressiva	medicijnen die ernstige somberte en depressieve klachten tegengaan

Opdracht 6

1 apathie	f gevoelloosheid; lusteloosheid
2 associëren	i in verband brengen met; doen denken aan
3 charme	a aantrekkelijkheid; innemendheid
4 cognitief	r wat kennis en denkvermogen betreft
5 compenseren	q vergoeden; (doen) opwegen tegen
6 complex (het)	c bij elkaar horende ziekelijke gevoelens en gedachten die iemand over zichzelf heeft
7 correlatie	p verband waarbij dingen elkaar direct beïnvloeden
8 depressie	m psychische stoornis met als symptoom o.a. ernstige somberheid

Noordhoff Uitgevers

9 desinteresse	d gebrek aan belangstelling
10 frustreren	l moeilijk maken; dwarsbomen; teleurstellen
11 gefixeerd	g heel erg gericht (op); in de ban (van)
12 gekrenkt	b beledigd; geestelijk pijn gedaan
13 interactie	h het steeds op elkaar reageren; wisselwerking
14 koesteren	k met liefde behandelen en beschermen
15 neuronen	s zenuwcellen
16 prikkel	n reactie van zenuwen of zintuigen op iets; aanzet tot actie
[NB De eerste omschrijving is niet correct: een prikkel is datgene wat een reactie veroorzaakt; de tweede omschrijving is wel correct]
17 psychofarmaca	j medicamenten voor de behandeling van geestelijke ziekten
18 tragiek	o treurige omstandigheid
19 waandenkbeeld	e gedachte of idee die men ten onrechte voor waar houdt
20 zelfkastijding	t zichzelf kwellen of pijn doen

Opdracht 7

- 1** domineren
- 2** prikkel
- 3** trauma
- 4** remedie
- 5** associëren
- 6** suïcide
- 7** obsessie
- 8** complex
- 9** Neuronen
- 10** correlatie

Opdracht 8

Eigen zinnen

Paragraaf 4 Woorden rond het thema 'Migratie en inburgering'

Opdracht 9

1 autochtone	van oorsprong hier gevestigde of uit dit land afkomstige
2 asiel	a bescherming verleend aan mensen die in hun eigen land vervolgd worden
3 relatief	in verhouding tot andere gegevens; betrekkelijk
4 migratie	j verhuizing naar een ander land of gebied
5 boerkaverbod	verbod op het dragen van gezichtsbedekkende kleding
6 fundamenta-
lisme	d ideologie of beweging die zich baseert op strenge regels
7 remigreren	terugkeren naar je geboorteland nadat je in een ander land gewoond hebt
8 land van
herkomst	land waar je oorspronkelijk vandaan komt; geboorteland
9 integratie	inburgering in een nieuw land waarbij je deelneemt aan de samenleving
10 participatie	e meedoen aan iets; deelname
11 multiculturele
samenleving	maatschappij waarin verschillende bevolkingsgroepen met hun eigen culturele kenmerken naast elkaar bestaan en waarin de verschillen als verrijkend worden beschouwd
12 dilemma	f moeilijke keuze tussen twee mogelijkheden die beide nadelen hebben
13 pluriforme	i veelvormig; niet uniform

Noordhoff Uitgevers

14 tolerantie	verdraagzaamheid
15 solidariteit	saamhorigheid
16 zich conformeren aan	c eenzelfde standpunt innemen; eenzelfde gedragslijn volgen
17 anders-denkenden	mensen die (totaal) andere ideeën, geloofsovertuigingen en/of politieke opvattingen hebben
18 moraal	h opvattingen over wat goed en kwaad is
19 assimilatie	volledige aanpassing
20 uniforme	eenvormige; van dezelfde vorm of aard
21 zelfredzaamheid	levensomstandigheid waarbij iemand voldoende in staat is om voor zichzelf te zorgen
22 duurzaam	b blijvend
23 toelatingsbeleid	beleid van de overheid dat bepaalt welke migranten wel of niet in een land worden toegelaten
24 perspectief	uitzicht; vooruitzicht
25 in de illegaliteit	g onwettig in een land verblijvend

Opdracht 10

1 antiracisme	c beweging om rassendiscriminatie tegen te gaan
2 chauvinistisch	l met overdreven liefde voor het eigen land
3 economische vluchteling	h iemand die om financieel-economische redenen migreert
4 etniciteit	q ras; verzameling kenmerken van een bepaalde bevolkingsgroep
5 gemengd huwelijk	g huwelijk tussen twee mensen van verschillende religie en/of verschillend ras
6 gezinshereniging	o overkomst van gezinsleden uit het land van herkomst
7 islamisering	p proces waarbij een samenleving steeds meer volgens islamitische regels wordt georganiseerd
8 legitimatiebewijs	e document waarop je persoonsgegevens officieel vermeld staan
9 nationalisme	s streven om het eigen volk boven alles te stellen en het vreemde te verwerpen
10 naturaliseren	d de nationaliteit krijgen van het land waar je naartoe verhuisd bent
11 omgangsvormen	k manieren om met anderen om te gaan
12 permanent	n niet tijdelijk; blijvend
13 populist	i iemand die zich in zijn (politieke) uitspraken richt naar wat de massa horen wil
14 radicaliseren	j langzamerhand steeds extremer worden
15 seculier	t wereldlijk; niet-godsdienstig
16 segregatie	r sociale scheiding van bevolkingsgroepen
17 taalbarrière	a belemmering van de communicatie doordat mensen niet dezelfde taal spreken
18 tweede-generatieallochtoon	m migrantenkind
19 verblijfsvergunning	f document waaruit blijkt dat je legaal in een land verblijft
20 zwart-wit-denken	b benadrukking van de grootst mogelijke tegenstellingen; ongenueanceerd denken

Opdracht 11

- 1** segregatie
- 2** autochtone

- 3 dilemma
- 4 moraal
- 5 chauvinistisch
- 6 perspectief
- 7 seculiere
- 8 Tweedegeneratieallochtonen
- 9 etniciteit
- 10 tolerantie

Opdracht 12

Eigen zinnen

Paragraaf 5 Woorden rond het thema 'Economie en financiën'

Opdracht 13

1 commercieel	gericht op geld verdienen; gericht op het maken van winst
2 geprofessionaliseerd	er een beroep van gemaakt; deskundig, serieus en beroepsmatig aangepakt
3 ambitie	f streven om iets te bereiken; verlangen om hogerop te komen in je werk
4 onderneming	bedrijf; zaak
5 slijten aan	verkopen (vaak met moeite)
6 investeren	geld (en tijd) in iets (bijvoorbeeld je bedrijf) steken met het doel om dat beter te maken
7 branche	bedrijfstak
8 afzetmarkt	d mensen aan wie of gebieden waar je jouw product kunt verkopen
9 exploiteren	h winstgevend maken
10 concurrent	iemand die hetzelfde beroep uitoefent als jij en die probeert beter te zijn
11 marges	g verschil(len) tussen in- en verkoopprijs; winst(en)
12 bureaucratische rompslomp	allerlei administratieve, vaak verplichte handelingen die niet direct iets opleveren of zinnig lijken
13 offertes	a aanbiedingen om voor een opgegeven bedrag werkzaamheden uit te voeren
14 fiscus	belastingdienst; schatkist
15 bruto-inkomen	i wat je verdient, inclusief belastingen die je nog moet betalen en onkosten
16 aftrekposten	b bedragen die als onkosten gelden en waarover je geen belasting betaalt
17 arbeidsmarkt	verhouding tussen vraag naar en aanbod van arbeidskrachten
18 in loondienst	werken voor werkgever die jou een vast bedrag betaalt voor de arbeid die je verricht
19 bedrijfskunde	wetenschap die zich bezighoudt met het opzetten en het voeren van een bedrijf
20 compagnon	iemand met wie men samen een bedrijf heeft
21 klandizie	klantenkring; afnemers
22 rendement	e opbrengst; nuttig effect
23 schaarste	gebrek; situatie waarbij er meer vraag dan aanbod is
24 leverancier	c degene die regelmatig een product levert
25 kostwinner	degene die de kost verdient; degene die voor het inkomen zorgt

Noordhoff Uitgevers

Opdracht 14

1 afnemers	k kopers van een product
2 balans	p overzicht van bezittingen, tegoeden en schulden
3 broodwinning	t werk of zaak waarmee iemand z'n geld verdient
4 eenheidsmunt	i geldig betaalmiddel dat in meerdere landen wordt gebruikt, zoals de euro
5 faillissement	a bankroet; situatie waarin een bedrijf de schulden niet meer kan betalen
6 fusie	r samengaan (van bedrijven, instellingen e.d.)
7 garant staan voor	e financieel instaan voor; borg staan voor
8 hypotheek	g geld dat iemand leent met een huis als onderpand
9 industrialisatie	q proces waarbij industrie een belangrijk middel van bestaan wordt
10 inflatie	j geldontwaarding
11 infrastructuur	s voorzieningen voor vervoer, zoals (spoor)wegen, vliegvelden, bruggen en nutsleidingen
12 kosten-baten-analyse	b berekening van de kosten die gemaakt moeten worden en de opbrengsten
13 liquide middelen	h geld dat voorhanden is
14 ombuigingen	d bezuinigingen
15 onroerend goed	c bezittingen die niet te verplaatsen zijn, zoals huizen, land e.d.
16 sector	m onderdeel van de samenleving, vooral in economische zin
17 stagnatie	n oponthoud; stilstand; vertraging in ontwikkeling
18 subsidie	f geld (meestal van de overheid) dat bedoeld is om mensen, verenigingen etc. te steunen
19 transactie	o overeenkomst waarbij goederen worden verkocht
20 vervaardigen	l maken; produceren

Opdracht 15

- 1 commercieel
- 2 schaarste
- 3 bruto
- 4 kostwinner
- 5 fiscus
- 6 marges
- 7 exploiteren
- 8 rendement
- 9 branche
- 10 ambitie

Hoofdstuk 2 Woordenschat eindexamen

Paragraaf 1 120 woorden uit de havo-examens 2007-2011

Opdracht 1

1 aanzienlijk	g groot
2 capituleren	k opgeven; niet langer weerstand bieden
3 efficiënt	e doelmatig; nuttig effect hebbend
4 graadmeter	i middel om de mate van iets te bepalen; maatstaf
5 ideologie	d de ideeën achter een politiek systeem
6 kansarm	o weinig kansen krijgend
7 miskennen	a onderwaarderen; niet op de juiste waarde schatten
8 onderling	m ten opzichte van elkaar; wederzijds
9 rampspoed	j onheil; ellende; tegenspoed
10 scenario	f draaiboek; vermoedelijke loop van de gebeurtenissen
11 termijn	b bepaalde tijd
12 uitheems	c buitenlands; vreemd
13 uitholling	n verschraling; het beroven van essentiële bestanddelen
14 wederhoor	h het aanhoren van de andere partij (in een geschil)
15 voortijdig	l te vroeg; voor het verwachte tijdstip

Opdracht 2

- 1 graadmeter
- 2 uitholling
- 3 scenario
- 4 capituleren
- 5 uitheemse
- 6 ideologie
- 7 wederhoor
- 8 efficiënt
- 9 onderling
- 10 termijn
- 11 kansarme
- 12 rampspoed
- 13 voortijdig
- 14 aanzienlijk
- 15 miskend

Opdracht 3

1 acceptabel	b aanvaardbaar
2 bejegenen	c behandelen; tegemoet treden
3 column	e enigszins kritisch artikel in een krant of tijdschrift
4 doorzagen	h langdurig ondervragen
5 essentieel	o wezenlijk; heel belangrijk
6 feminisering	m toename van het aantal vrouwen in een sector; vervrouwelijking
7 hiërarchisch	n volgens een rangorde
8 impliciet	f erin opgesloten liggend; niet expliciet
9 lobbyen	d invloed uitoefenen op de (politieke) besluitvorming
10 nomadisch	l rondtrekkend; zonder vast verblijf
11 prenataal	a aan de geboorte voorafgaand
12 relatief	k naar verhouding; niet absoluut
13 tekortschieten	g in gebreke blijven; niet voldoen aan de eisen
14 verguizen	j met verachting bespreken
15 zuil	i maatschappelijke groepering met een bepaalde

levensbeschouwing

Opdracht 4

- 1 essentieel
- 2 lobbyt
- 3 bejegenen
- 4 prenataal
- 5 impliciet
- 6 doorgezaagd
- 7 acceptabel
- 8 zuil
- 9 relatief
- 10 hiërarchisch
- 11 column
- 12 verguisd
- 13 tekortschieten
- 14 nomadisch
- 15 feminisering

Opdracht 5

1 allergie	i overgevoeligheid voor bepaalde stoffen
2 beducht	c bang; bevreesd
3 chronisch	o voortdurend; aanhoudend
4 destijds	e in die tijd
5 falen	m tekortschieten; mislukken
6 heilstaat	g maatschappij waarin iedereen gelukkig is
7 impuls	j prikkel; aansporing
8 lineair	f lijnvormig; volgens een rechte lijn
9 mits	b als; indien
10 naarstig	d ijverig
11 pessimistisch	k somber; zwaarmoedig
12 reductie	n vermindering; verlaging
13 saboteren	h ondermijnen; in de war sturen
14 thans	l tegenwoordig; nu; op dit moment
15 uitwijzen	a aantonen

Opdracht 6

- 1 mits
- 2 destijds
- 3 impuls
- 4 pessimistisch
- 5 allergie
- 6 reductie
- 7 gefaald
- 8 lineair
- 9 uitgewezen
- 10 beducht
- 11 saboteren
- 12 heilstaat
- 13 thans
- 14 chronisch
- 15 naarstig

Opdracht 7

1 agrarisch	g gebaseerd op landbouw
2 claimen	a aanspraak maken op

Noordhoff Uitgevers

3 daadwerkelijk	e echt; feitelijk
4 evenmin	l ook niet
5 gangbaar	h gebruikelijk; gewoon
6 incidenteel	k nu en dan; af en toe
7 locatie	m plaats
8 metafoor	f figuurlijke uitspraak die gebaseerd is op overeenkomst
9 nazaat	b afstammeling; nakomeling
10 omvang	j grootte, bereik; uitgestrektheid
11 pleidooi	d betoog; verdedigingsrede
12 representatief	i geschikt om te vertegenwoordigen
13 spectrum	c alle verschillende (religieuze of politieke) opvattingen; oorspronkelijk: alle verschillende kleuren
14 toonzetting	o woordkeus; taalgebruik
15 verrijking	n toevoeging van iets waardevols

Opdracht 8

- 1 locatie
- 2 evenmin
- 3 representatief
- 4 omvang
- 5 agrarische
- 6 spectrum
- 7 incidenteel
- 8 metafoor
- 9 toonzetting
- 10 claimen
- 11 nazaat
- 12 pleidooi
- 13 daadwerkelijk
- 14 verrijking
- 15 gangbare

Opdracht 9

1 alternatief	a andere mogelijkheid
2 beschikken over	h hebben; gebruik kunnen maken van
3 competitief	e concurrerend
4 effect sorteren	j resultaat opleveren
5 gedegen	g grondig; goed doordacht
6 huidig	l van onze tijd; van heden
7 indammen	b beperken
8 kennelijk	d blijkbaar; klaarblijkelijk
9 mantra	m veel herhaalde spreuk (oorspronkelijk van religieuze aard)
10 nostalgie	n verlangen vol heimwee
11 ongebreideld	k tomeloos; onbeperkt
12 potentieel	c beschikbaar vermogen
13 rijmen met	i overeenstemmen met
14 selectief	f gebaseerd op een bewuste keuze; kieskeurig
15 voorbarig	o vroeg; prematuur

Opdracht 10

- 1 huidige
- 2 effect gesorteerd
- 3 potentieel
- 4 indammen
- 5 alternatief
- 6 mantra

Noordhoff Uitgevers

- 7 gedegen
- 8 ongebreidelde
- 9 beschikt over
- 10 rijmen met
- 11 selectief
- 12 kennelijk
- 13 voorbarig
- 14 competitief
- 15 nostalgie

Opdracht 11

1 afkerig van	m weerzin voelend
2 betwisten	k van mening verschillen over (de juistheid van / het bezit van) iets
3 constitutie	e grondwet
4 drastisch	f ingrijpend; krachtig
5 evenwel	d echter
6 fauna	c de gezamenlijke diersoorten (in een bepaald gebied)
7 gestaag	o zonder ophouden; voortdurend
8 grondslag	a basis; fundament
9 inperking	b beperking; het kleiner maken
10 karig	i schraal; zuinig; niet overvloedig
11 moreel	n zedelijk; in overeenstemming met wat goed is
12 kwalijk	j slecht; niet zoals het hoort
13 onbenut laten	g niet gebruiken
14 propaganda	h politieke reclame
15 voorheen	l vroeger

Opdracht 12

- 1 evenwel
- 2 moreel
- 3 drastisch
- 4 grondslag
- 5 gestaag
- 6 afkerig van
- 7 inperking
- 8 onbenut laten
- 9 constitutie
- 10 voorheen
- 11 kwalijke
- 12 betwist
- 13 karig
- 14 propaganda
- 15 fauna

Opdracht 13

1 astronomisch	c buitengewoon groot
2 bezwaarlijk	m vervelend; lastig
3 compensatie	l vergoeding
4 elders	e ergens anders
5 fossiel (fig.)	g iemand met ouderwetse opvattingen
6 groot goed	n waardevol bezit
7 intomen	b bedwingen; beperken
8 intrinsiek	o wezenlijk; van binnenuit
9 ironisch	k spottend
10 mechanisatie	f handarbeid vervangen door machinale arbeid
11 ongemoeid laten	i met rust laten; ongestoord laten

12 publiekelijk	h in het openbaar
13 slinken	j minder worden
14 uitsluiting	a afzondering; buitensluiting
15 van dien	d daarbij behorend

Opdracht 14

- 1 groot goed
- 2 ongemoeid laten
- 3 fossiel (fig.)
- 4 van dien
- 5 astronomisch
- 6 bezwaarlijk
- 7 publiekelijk
- 8 elders
- 9 uitsluiting
- 10 mechanisatie
- 11 ironisch
- 12 intrinsiek
- 13 intomen
- 14 slinken
- 15 compensatie

Opdracht 15

1 behelzen	e inhouden
2 concreet	d duidelijk van vorm
3 curieus	j merkwaardig; raar
4 duiden	m uitleggen; verklaren
5 exorbitant	c buitensporig groot; zeer afwijkend
6 gemeengoed	a bekend bij iedereen; veelvoorkomend
7 gering	g klein; onbeduidend
8 hameren op	l steeds op dezelfde zaak aandacht vestigen
9 institutie	f instelling
10 lokaal	k plaatselijk
11 mobiliteit	b beweeglijkheid
12 notitie	h korte tekst; oorspronkelijk: aantekening
13 ongeacht	o zonder te letten op
14 rompslomp	i lastige drukte; beslommering
15 vertoeven	n verblijven; zich ophouden

Opdracht 16

- 1 institutie
- 2 exorbitante
- 3 mobiliteit
- 4 concreet
- 5 ongeacht
- 6 gering
- 7 lokale
- 8 curieus
- 9 vertoeven
- 10 gemeengoed
- 11 notitie
- 12 behelzen
- 13 hameren op
- 14 rompslomp
- 15 duiden

Paragraaf 2 30 uitdrukkingen uit de havo-examens 2007-2011

Opdracht 17

1 averechts werken	n verkeerd uitpakken; nadelig werken; een resultaat hebben dat juist niet bedoeld was
2 binnen de perken houden	b binnen bepaalde grenzen houden
3 geen strobreed in de weg leggen	i in geen enkel opzicht tegenwerken
4 ergens de vinger op leggen	h iets precies aanwijzen
5 gepaard gaan met	k samengaan met; verbonden zijn aan
6 het kind met het badwater weggooien	l tegelijk met iets slechts ook iets goeds verwijderen; te ver gaan met maatregelen
7 het voortouw nemen	g het initiatief nemen
8 in een glazen huis wonen	c blootstaan aan het oordeel van veel andere mensen; door iedereen in de gaten gehouden worden
9 een kanttekening plaatsen	d een kritische opmerking maken; commentaar geven
10 te lijf gaan	a aanvallen; aanpakken
11 uit de lucht komen vallen	j plotseling verschijnen
12 veel (of: heel wat) voeten in de aarde hebben	m veel moeite kosten
13 voor lief nemen	f genoeg nemen met; (iets vervelends) accepteren
14 zijn weerslag hebben	e een reactie teweegbrengen; een gevolg hebben
15 zonder aanzien des persoons	o zonder onderscheid te maken tussen categorieën van personen

Opdracht 18

- 1 het voortouw genomen
- 2 te lijf gaan
- 3 er de vinger op te leggen
- 4 een kanttekening plaatsen
- 5 had zijn weerslag
- 6 averechts werken
- 7 komt uit de lucht vallen
- 8 in een glazen huis woont
- 9 gepaard gaan met
- 10 heeft veel (of: heel wat) voeten in de aarde
- 11 binnen de perken houden
- 12 voor lief nemen
- 13 het kind met het badwater weggooien
- 14 zonder aanzien des persoons
- 15 geen strobreed in de weg leggen

Opdracht 19

1 aan banden leggen	j inperken; beteugelen
2 bij de kop pakken	b aanpakken; aanvatten
3 de dans ontspringen	a aan iets onaangenaams ontkomen
4 de wijsheid in pacht hebben	g het als enige goed weten
5 het laten afweten	h iets niet doen wat je wel beloofd hebt
6 iets voor zijn rekening nemen	o voor iets de verantwoording nemen
7 in de ban raken	f gegrepen worden door; laaiend enthousiast zijn over

Noordhoff Uitgevers

8 inbreuk maken op	m schenden
9 (je kop) boven het maaiveld uitsteken	c betere prestaties leveren dan de massa
10 gemoeid zijn	l samengaan
11 met iets te kampen hebben	e ergens last of tegenstand van ondervinden
12 soelaas bieden	n uitkomst bieden; helpen
13 willens en wetens	k opzettelijk en bewust
14 zijn vingers branden	d de nare gevolgen ondervinden (van een ondoordachte handelwijze)
15 zonder voorbehoud	i in alle gevallen; zonder uitzondering

Opdracht 20

- 1** het laat afweten
- 2** in de ban geraakt
- 3** bij de kop pakken
- 4** aan banden leggen
- 5** inbreuk gemaakt op
- 6** gemoeid zijn
- 7** de dans ontspringen
- 8** hun vingers branden
- 9** voor zijn rekening nemen
- 10** soelaas bieden
- 11** zonder voorbehoud
- 12** willens en wetens
- 13** (je kop) boven het maaiveld uitsteken
- 14** de wijsheid in pacht hebben
- 15** met iets te kampen hebben